

Джеджера Клавдія
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної)
імені проф. Т. І. Поніманської
Рівненського державного гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0003-1052-9584
e-mail: klaudia_d@ukr.net

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК МОРАЛЬНИЙ ОРІЄНТИР ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ

Анотація. У статті висвітлюється сутність академічної доброчесності, окреслюються притаманні їй цінності, надається перелік можливих порушень з боку учасників освітнього процесу та санкцій щодо них.

Презентуються результати опитування майбутніх вихователів стосовно їх обізнаності з проблемою академічної доброчесності та ставлення до цієї норми, які засвідчують недостатній рівень усвідомлення ними відповідальності за якість навчання та отриманої підготовки, принципів і правил доброчесності студента як майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти.

Визначаються можливості підвищення рівня академічної доброчесності учасників освітнього процесу шляхом її інституалізації у чинному законодавстві, вироблення доброчесної ідеології закладу вищої освіти та створення в ньому доброчесного середовища, розвитку особистісного духовного потенціалу учасників освітнього процесу через просвітництво, націлене на сприяння досягненню і прийняттю сенсу академічних чеснот, усвідомленню їх цінності та необхідності, їх реалізації в педагогічній, науковій, навчально-пізнавальній діяльності. Пропонується розв'язання проблеми виховання академічної доброчесності майбутніх вихователів, яке полягає у виробленні етичних стандартів доброчесної поведінки студента, вихователя закладу дошкільної освіти; ознайомлення з сутністю, принципами та правилами академічної доброчесності, а також з можливими порушеннями притаманних їй норм та санкціями щодо них у закладах вищої та дошкільної освіти; культивування доброчесності в діяльності учасників освітнього процесу, заохочення до моральних вчинків, виховання поваги до себе та до інших, відповідальності за результати навчання.

Ключові слова: академічна доброчесність, принципи академічної доброчесності, цінності академічної доброчесності, порушення академічної доброчесності, порядність, навчальна порядність, наукова порядність.

Постановка проблеми. Реалізація ідей гуманістичної педагогіки залежить значною мірою від дієвості морально-правових регулятивів, якими керуються учасники освітнього процесу. Їх значення посилюється у зв'язку з інтеграцією вітчизняної освіти у світовий освітній простір, смисловою квінтесенцією якого є цінності знання та якісної освіти.

Очевидно, що функціонування інституту освіти на такому рівні стає можливим за умови утвердження в ньому традиційних академічних чеснот відповідальності, чесності, обов'язку. Зазначена проблема є настільки важливою, що отримала відображення у Законі України «Про освіту» (2017 р.) в якості правової норми щодо академічної доброчесності. Актуальність цієї норми зумовлюється реальним станом освітньої практики, що визначається наявністю порушень моральних та правових норм, і, як слушно стверджує А. Мельниченко, «завдає нищівного удару по якості

освіти та наукових досліджень, а відтак – по перспективах забезпечення стійкого розвитку суспільства» (Мельниченко, 2016, с. 107-108).

Отже, культивування академічної доброчесності в кожному закладі освіти постає як неодмінне завдання державної освітньої політики нашої країни. У справі професійної підготовки майбутніх вихователів воно отримує подвійне навантаження: з одного боку, в аспекті виховання їхньої академічної доброчесності як здобувачів вищої освіти, а з іншого – засвоєння ними принципів та норм академічної доброчесності щодо виховання і навчання дошкільників.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Інституалізація згаданого регулятиву спричинила появу наукових публікацій, в яких аналізуються його сутність і зміст (У. Ватаманюк-Зелінська, Л. Пшенична, Я. Тицька, Т. Фініков, В. Хмарський), визначаються можливості впливу на підвищення якості освіти (О. Сербін) та на результативність практики вищої школи (І. Дехтярьова, Т. Добко, В. Турчиновський), пропонуються рішення стосовно забезпечення академічної доброчесності в закладах освіти (А. Артюхов, В. Гунчак, М. Дойчик, А. Мельниченко, О. Меньшов, І. Єгорченко, Л. Савенкова, Н. Сиротенко, Ю. Слободяник, Н. Сорокіна, М. Чепіга, С. Чуканова). Принципи академічної доброчесності висвітлюються в документах, розроблених Міністерством освіти і науки України (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, 2018, Розширений глосарій термінів і понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.), 2018), репрезентовані у низці кодексів та положень, прийнятих закладами вищої освіти.

Питанням розвитку особистісних якостей майбутніх вихователів (гуманізму, відповідальності, педагогічного обов'язку), що становлять смислову основу академічної доброчесності, приділяють увагу дослідники у галузі дошкільної педагогіки (Г. Беленька, А. Богуш, І. Жаденко, О. Коваленко, О. Кононко, Т. Поніманська). Проте відносна новизна проблеми академічної доброчесності для вітчизняної науки зумовлює потребу в розгляді теоретичних питань, пов'язаних з обґрунтуванням можливостей поглиблення відповідних моральних засад професійної підготовки майбутніх вихователів, а надалі – утвердження таких деонтологічних і правових орієнтирів у їхній професійній діяльності.

Мета статті полягає у виявленні шляхів виховання академічної доброчесності у процесі професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. У переважній більшості наукових праць розуміння сутності академічної доброчесності базується на її визначенні, представленому у Законі України «Про освіту». У цьому документі зазначене явище тлумачиться як «сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» (Закон України «Про освіту», 2017).

У такому контексті, як стверджують Н. Сиротенко та Ю. Слободяник, академічна доброчесність «передбачає дотримання принципів чесності, довіри, справедливості, поваги, відповідальності, підзвітності, а також розробку і реалізацію відповідних політик і процедур, що можуть бути представлені Кодексом честі студента, Кодексом етики викладача, Положенням про протидію плагіату тощо» (Сиротенко та Слободяник, 2017, с. 112).

Зміст академічної доброчесності окреслюється системою якостей учасників освітнього процесу: «бути чесним та відповідальним, з повагою ставитись до думок інших людей, дотримуватись правил академічної поведінки» (Сопова, 2018, с. 53).

Відповідно порушеннями академічної доброчесності вважаються академічний плагіат, самоплагіат, фабрикації, фальсифікації, шахрайство (зокрема списування, складання іспитів чи заліків підставними особами, виконання на замовлення або придбання академічних текстів, підробка підписів, посилання на джерела, які не

використовувались у науковій роботі), обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання результатів навчання (Закон України «Про освіту», Розширений глосарій термінів і понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.), 2018, Кодекс академічної доброчесності Ізмаїльського державного гуманітарного університету, 2017). У світлі викладеного логічним є висновок про те, що порушення принципів академічної доброчесності є порушенням не тільки моральних, але й правових норм, що має призводити до санкціонованих наслідків, визначених у нормах Закону та етичних кодексах закладів вищої освіти (Малогулко та Затхей, 2018).

На основі схарактеризованих орієнтирів розробляються моделі забезпечення академічної доброчесності, до змісту яких входять переліки її ознак та порушень, механізми виявлення і фіксації таких порушень, особливості застосування санкцій до порушників. Одна з таких моделей нині отримує втілення у проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP), започаткованому Американськими радами з міжнародної освіти спільно з Міністерством освіти і науки України. Місія проєкту з формування «нової академічної культури, яка базуватиметься на довірі, чесності, прозорості, реальному навчанні, справжній науковій роботі» (Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP), 2016) реалізується шляхом упровадження до освітньої практики університетів-партнерів і учасників пілотного проєкту міжнародних практик та вироблення нових правил для українських закладів вищої освіти.

Так, освітня політика Ізмаїльського державного гуманітарного університету, відображена в «Кодексі академічної доброчесності», базується на визнанні зазначеної норми складовою системи забезпечення якості освіти і зобов'язує дотримуватись доброчесних принципів і правил кожного учасника освітнього процесу в навчальній, педагогічній та науковій діяльності (Кодекс академічної доброчесності Ізмаїльського державного гуманітарного університету, 2017), а в «Положенні про академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА» цей феномен проголошується засадничою цінністю освітнього і наукового процесів (Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА, 2018).

У цих документах передбачено різноманітні санкції за порушення академічної доброчесності як для здобувачів вищої освіти (отримання незадовільної оцінки, повторне оцінювання або проходження відповідного компонента освітньої програми, позбавлення права на навчання за індивідуальним планом, відрахування), так і для науково-педагогічних працівників (догана, відмова у присвоєнні вченого звання, відмова в участі в конкурсі на заміщення посади науково-педагогічного працівника, позбавлення премій, надбавок та інших заохочень тощо) (Кодекс академічної доброчесності Ізмаїльського державного гуманітарного університету, 2017, Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА, 2018).

Проте варто погодитись з висловленими думками про те, що запропоновані моделі є недостатньо дієздатними з причин недосконалості сучасного чинного законодавства і водночас відсутності належного сприйняття задекларованих норм та принципів з боку багатьох представників академічної спільноти. Якщо першу проблему можна вирішити шляхом розроблення правових норм та відповідних стратегічних державних програм, що потребує певного часу, то розв'язання другої є ще складнішим у зв'язку з досить тривалою фіксацією у свідомості педагогів, здобувачів освіти, громадськості поглядів про необов'язковість академічних чеснот, що призвело до зниження цінності знань, неякісного викладання і навчання, купівлі та продажу оцінок і дипломів у певній частині закладів вищої освіти, а також до виконання псевдонаукових досліджень.

Тому пошук шляхів виходу з цієї ситуації варто спрямувати ще й на інший смисловий аспект академічної доброчесності, який базується на її розумінні у площині внутрішньоособистісних інтенцій учасників освітнього процесу. У цьому сенсі увагу привертають етимологічні дослідження (А. Артюхова, Я. Тицька, Т. Фініков,

В. Хмарський), у результаті яких зроблено висновок про зв'язок академічної доброчесності «з навчальною та науковою порядністю» (Тицька, 2018, с. 4). Водночас викликають інтерес тлумачення, в яких ознаками досліджуваного явища виступають особистісні характеристики учасників освітнього процесу. Зокрема, варто погодитись з висловленими вченими думками про те, що академічна доброчесність є основою духовної цілісності особистості, складовою її морально-етичної компетентності (Сопова, 2018) та виявляється у певній якості ставлення академічної спільноти – відданості фундаментальним цінностям чесності, довіри, справедливості, поваги, відповідальності й мужності (Сацик, 2018).

У такому розумінні зміст досліджуваного поняття, на наш погляд, має охоплювати систему внутрішніх чинників, які забезпечують сумлінне і відповідальне ставлення педагога та здобувача освіти до своєї діяльності, порядну поведінку в освітньому середовищі і водночас певну якість цього середовища, що в сукупності спрямовує педагогів та здобувачів освіти на дотримання принципів доброчесності. У цьому сенсі академічна доброчесність виступає моральною якістю і водночас репутаційною характеристикою особистості, яка отримує відображення у її моральній свідомості та вчинках, що є відповідними зазначеним вище чеснотам.

Тобто виникає об'єктивна необхідність постановки питання стосовно формування такої якості з допомогою системного процесу, який інтегрує елементи державної освітньої політики, ідеології освітніх закладів, особистісного духовного потенціалу в конгломерат єдиних зусиль, спрямованих передусім на просвітництво з метою забезпечення досягнення і прийняття сенсу академічних чеснот, усвідомлення їх цінності та необхідності, їх реалізацію в педагогічній, науковій, навчально-пізнавальній діяльності.

Отже, така просвітницька робота має бути націлена на поглиблення обізнаності з проблемою академічної доброчесності та вироблення свідомого ставлення до притаманних їй принципів. З допомогою проведеного опитування студентів I-III курсів спеціальності «Дошкільна освіта» (182 осіб) нами було з'ясовано, що більшість із них мають певне уявлення про це явище, але пов'язують його переважно з якістю викладацької діяльності науково-педагогічних працівників. Зокрема, опитувані характеризували академічну доброчесність як таку якість викладання, що відповідає нормам Закону і принципам моралі, і віднесли до числа її цінностей чесність (96,2%), справедливість (90,7%) та відповідальність (85,7%). У такому контексті доброчесними вони вважали викладачів із розвиненим почуттям професійного обов'язку (66,5% опитуваних), позбавлених корисних інтересів (96,2% респондентів), спроможних до справедливого оцінювання результатів навчання (94,5% студентів).

Певна частина студентів (33,5%) характеризували це явище ще й у контексті наукової діяльності педагогів і відносили до числа їхніх академічних чеснот повагу до авторського права (відмову від плагіату) та достовірне висвітлення результатів наукових досліджень.

Лише окремі студенти (21,5%) висловлювали думку про те, що зазначена норма торкається і здобувачів освіти. При цьому доброчесність студентів вони визначали переважно у контексті чесного виконання завдань поточного та підсумкового контролю, надання достовірної інформації про результати власної навчальної інформації, поваги до авторського права (у сенсі зазначення авторства через оформлення посилань). Водночас учасники опитування не вважали порушенням використання у своїх роботах (рефератах, курсових та дипломних роботах, статтях і тезах) авторських текстів та їх компіляцію і розглядали такий метод як припустимий спосіб засвоєння досвіду написання наукових праць.

Відповідно опитувані погоджувались з необхідністю санкцій до порушників норм академічної доброчесності, проте 94% з них назвали механізми покарання, які застосовуються стосовно педагогів (відмову у присудженні або позбавлення вченого ступеня чи наукового звання, позбавлення права займати керівні посади). Тільки 13,2%

студентів були переконані в доцільності застосування санкцій до них самих і віднесли до таких повторне проходження оцінювання, позбавлення академічної стипендії та пільг відносно оплати за навчання, відрахування з університету.

У ході опитування було також виявлено, що майбутні вихователі розглядають академічну доброчесність переважно як характеристику діяльності та поведінки учасників освітнього процесу в закладах вищої освіти і досить поверхово уявляють відповідні їй вимоги та правила у співвідношенні з діяльністю вихователя дітей дошкільного віку. Так, у відповідях на запитання стосовно змісту академічної доброчесності працівників закладу дошкільної освіти зазначалось про обов'язковість дотримання моральних норм (95,6%), надання й використання вихователем достовірної інформації (90,1%), неприпустимість отримання несанкціонованих переваг за надання освітніх послуг (90,1%). Поза увагою респондентів залишились такі важливі принципи академічної доброчесності, як соціальна справедливість, компетентність, професіоналізм, відкритість, відповідальність, рівноправність дітей в отриманні освітніх послуг у галузі дошкільної освіти.

Таким чином, можна зробити висновок, що майбутні вихователі в ході професійної підготовки отримують певні знання про академічну доброчесність, однак адресують її вимоги здебільшого щодо науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти. Свою відповідальність у сфері засвоєння академічних чеснот вони розуміють переважно у контексті добросовісного проходження форм контролю (відмови від списування) та у перспективі – дотримання норм педагогічної етики і відмови від задоволення приватного інтересу.

На наш погляд, виховання академічної доброчесності майбутніх вихователів має бути спрямованим, по-перше, на формування системи чітких знань про її цінності, принципи, правила для учасників освітнього процесу закладів дошкільної і вищої освіти; по-друге, на вироблення спрямованості дотримуватись таких приписів під час педагогічної діяльності у цих закладах.

У контексті висловленої думки про те, що поширення «академічної нечесності у вітчизняній вищій школі значною мірою зумовлене тим, що в українському студентському середовищі не існує загальноприйнятих стандартів академічної поведінки, не окреслені межі неприйнятної поведінки» (Дойчик, 2016, с. 96), розв'язанню зазначеної проблеми може сприяти вироблення етичних стандартів (зокрема, чітке визначення цієї якості та описи недоброчесної поведінки) в кодексах академічної доброчесності, ознайомлення з ними студентів, надання інформації про способи чесного навчання, розроблення рекомендацій про роботу з інформаційними ресурсами та про уникнення плагіату, проведення семінарів і тренінгів з етики навчальної діяльності та науково-дослідницької роботи.

Варто підкреслити, що особистісна доброчесність продукується передусім моральною свідомістю і базується на світоглядних переконаннях щодо необхідності гідної та чесної поведінки. Отже, одним із шляхів її формування може бути культивування в закладі освіти чесних і прозорих способів викладацької та навчально-пізнавальної діяльності, мотивація та стимулювання до вибору чесних шляхів виконання навчальних завдань та отримання оцінок, прищеплення поваги до себе й до інших, культивування відповідальності за результати навчання, заохочення до моральних вчинків.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Результативність окреслених дій може бути забезпечена за умови утвердження у спільноті закладу освіти принципів академічної порядності, розроблення дієвих механізмів їх реалізації у практиці викладання й учіння; чіткого і зрозумілого їх висвітлення у стандартах (кодексах, положеннях) етичної поведінки учасників освітнього процесу; докладного визначення порушень академічної доброчесності та санкцій за їх скоєння. У світлі зазначеного бачиться перспективним поглиблений аналіз проблеми академічної доброчесності

студентів, упровадження до змісту професійної підготовки питань, які стосуються академічної доброчесності вихователів закладів дошкільної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Мельниченко, А. (2016). Прояви академічної нечесності. В: Т. В. Фініков, А. Є. Артюхов, ред. *Академічна чесність як основа сталого розвитку університету*. Міжнародний Благодійний фонд «Міжнародний фонд освітньої політики». Київ; Таксон, с. 107-120.

Міністерство освіти і науки України (2017). *Закон України «Про освіту»* [online]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [Дата останнього звернення 08 серпня 2019].

Міністерство освіти і науки України (2018). *Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності* [online]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/storage/app/media/vishca-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf> [Дата останнього звернення 27 вересня 2019].

Міністерство освіти і науки України (2018). *Розширений глосарій термінів і понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту»* (від 5 вересня 2017 р). [online]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf> [Дата останнього звернення 02 жовтня 2019].

Слободяник, Ю., Сиротенко, Н. (2017). Проблеми реалізації принципу академічної доброчесності при підготовці докторів філософії (PhD). В: Всеукраїнській науково-практичній конференції “Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти”. Запоріжжя, Україна, 5-6 жовтня 2017, Запоріжжя: Запорізький національний університет, с. 112-116.

Сопова, Д. (2018). Академічна доброчесність у системі професійної підготовки майбутнього педагога. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*, 3-4 (56-57), с. 52-56.

Малогулко, Ю., Затхей, М. (2018). *Проблеми академічної доброчесності в вищих навчальних закладах*. [online]. Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hcvt/all-hcvt-2018/paper/view/3857> [Дата останнього звернення 26 вересня 2019].

Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) (2016) [online]. Режим доступу: [http://www.americancouncils.org.ua/uk/pages/34/Strengthening%20Academic%20Integrity%20in%20Ukraine%20Project%20\(SAIUP\).html](http://www.americancouncils.org.ua/uk/pages/34/Strengthening%20Academic%20Integrity%20in%20Ukraine%20Project%20(SAIUP).html) [Дата останнього звернення 27 вересня 2019].

Ізмаїльський державний гуманітарний університет (2017). *Кодекс академічної доброчесності Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. [online]. Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0ByePGdGpNh6WX0RSOVJURI9tUU0/view> [Дата останнього звернення 02 жовтня 2019].

Національний університет «Києво-Могилянська академія» (2018). *Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА*. [online]. Режим доступу: [file:///C:/Users/lucky/Downloads/112%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/lucky/Downloads/112%20(1).pdf) [Дата останнього звернення 01 жовтня 2019].

Тицька, Я. (2018). Академічна доброчесність як елемент забезпечення якості освіти. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*, 43, с. 4-7.

Сацук, В. (2017). *Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти?* [online]. Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osvitl>. [Дата останнього звернення 27 вересня 2019].

Дойчик, М. (2016). В: Т. В. Фініков, А. Є. Артюхов, [ред.] *Академічна чесність як основа сталого розвитку університету*. Міжнародний Благодійний фонд «Міжнародний фонд освітньої політики». Київ; Таксон, с.93-106.

REFERENCES

- Melnychenko, A. (2016). *Proiavy akademichnoi nechesnosti* [Manifestation of Academic Dishonesty] V: T. V. Finikov, A. Ye. Artiukhov, red. Akademichna chesnist yak osnova staloho rozvytku universytetu. Mizhnarodnyi Blahodiinyi fond "Mizhnarodnyi fond osvitnoi polityky". Kyiv; Takson, s. 107-120. (in Ukrainian)
- Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy (2017). *Zakon Ukrainy "Pro osvitu"* [Law of Ukraine "On Education"]. [online]. Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [Data ostannoho zvernennia 08 serpnia 2019]. (in Ukrainian)
- Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy (2018). *Metodychni rekomendatsii dlia zakladiv vyshchoi osvity z pidtrymky pryntsyviv akademichnoi dobrochesnosti* [Guidelines for Higher Education Institutions to Support the Principles of Academic Integrity]. [online]. Rezhym dostupu: <http://mon.gov.ua/storage/app/media/vishca-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf> [Data ostannoho zvernennia 27 veresnia 2019]. (in Ukrainian)
- Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy (2018). *Rozshyrenyi hlosarii terminiv i poniat st. 42 "Akademichna dobrochesnis" Zakonu Ukrainy "Pro osvitu" (vid 5 veresnia 2017 r)* [Extended Glossary of Terms and Concepts article 42 "Academic Integrity" of the Law of Ukraine "On Education" (dated September 5, 2017)]. [online]. Rezhym dostupu: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf> [Data ostannoho zvernennia 02 zhovtnia 2019]. (in Ukrainian)
- Slobodianyk, Yu. & Syrotenko, N. (2017). Problemy realizatsii pryntsyvu akademichnoi dobrochesnosti pry pidhotovtsi doktoriv filosofii (PhD) [Problems of Implementation of the Principle of Academic Integrity in training PhDs]. V: Vseukrainskii naukovo-praktychnii konferentsiia "Pidhotovka doktoriv filosofii (PhD) v umovakh reformuvannia vyshchoi osvity". Zaporizhzhia, Ukraina, 5-6 zhovtnia 2017, Zaporizhzhia: Zaporizkyi natsionalnyi universytet, s. 112-116. (in Ukrainian)
- Sopova, D. (2018). Akademichna dobrochesnist u systemi profesiinoi pidhotovky maibutnoho pedahoha [Academic Integrity in the System of Vocational Training of Future Teacher]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka*, 3-4 (56-57), s. 52-56.
- Malohulko, Yu. & Zatkhei, M. (2018). *Problemy akademichnoi dobrochesnosti v vyshchyykh navchalnykh zakladakh* [Problems of Academic Integrity in Higher Education Institutions]. [online]. Rezhym dostupu: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hcvt/all-hcvt-2018/paper/view/3857> [Data ostannoho zvernennia 26 veresnia 2019]. (in Ukrainian)
- Proekt spryiannia akademichnii dobrochesnosti v Ukraini (SAIUP)* (2016) [The Academic Integrity Promotion Project in Ukraine (SAIUP) (2016)]. [online]. Rezhym dostupu: [http://www.americancouncils.org.ua/uk/pages/34/Strengthening%20Academic%20Integrity%20in%20Ukraine%20Project%20\(SAIUP\).html](http://www.americancouncils.org.ua/uk/pages/34/Strengthening%20Academic%20Integrity%20in%20Ukraine%20Project%20(SAIUP).html) [Data ostannoho zvernennia 27 veresnia 2019]. (in Ukrainian)
- Izmailskiy derzhavnyi humanitarnyi universytet (2017). *Kodeks akademichnoi dobrochesnosti Izmailskoho derzhavnogo humanitarnogo universytetu* [Code of Academic Integrity of Izmail State University for the Humanities]. [online]. Rezhym dostupu: <https://drive.google.com/file/d/0BypGdGpHh6WX0RSOVJURI9tUU0/view> [Data ostannoho zvernennia 02 zhovtnia 2019]. (in Ukrainian)
- Natsionalnyi universytet "Kyievo-Mohylianska akademiia". (2018). *Polozhennia pro akademichnu dobrochesnist z dobuvachiv osvity u NaUKMA* [Regulations on the Academic Integrity of Applicants for Education at NaUKMA]. [online]. Rezhym dostupu: [file:///C:/Users/lucky/Downloads/112%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/lucky/Downloads/112%20(1).pdf) [Data ostannoho zvernennia 01 zhovtnia 2019]. (in Ukrainian)
- Tytska, Ya. O. (2018). Akademichna dobrochesnist yak element zabezpechennia yakosti osvity [Academic Integrity as an Element of Ensuring the Quality of Education]. *Naukovyi visnyk mizsnarodnoho humanitarnogo universytetu*, 43, s. 4-7. (in Ukrainian)
- Satsyk, V. (2017). *Akademichna dobrochesnist: mifichna kontseptsiiia chy diievyi instrument zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity?* [Academic Integrity: A Mythical

Concept or Effective Tool for Higher Education Quality Assurance?]. [online]. Rezhym dostupu: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontsepsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osvitI>. [Data ostannoho zvernennia 27 veresnia 2019]. (in Ukrainian)

Doichyk, M. (2016). U: T. V: Finikov, A. Ye. Artiukhov, red. *Akademichna chesnist yak osnova staloho rozvytku universytetu* [Academic Honesty as a Basis for Sustainable Development of the University]. [online]. Mizhnarodnyi Blahodiinyi fond "Mizhnarodnyi fond osvitoi polityky". Kyiv; Takson, s.93-106. (in Ukrainian).

ACADEMIC INTEGRITY AS A MORAL POINT OF VOCATIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS

Klaudia Dzhedzhera

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Pedagogy
and Psychology (Preschool and Correctional)
named after Professor T.Ponimanska,
Rivne State University for the Humanities,
Rivne, Ukraine

ORCID: 0000-0003-1052-9584,

e-mail: klaudia_d@ukr.net

Abstract. In the article deals with the essence of academic integrity based on the analysis of scientific works and normative legal documents, identifies its inherent values, provides a list of possible violations by participants of the educational process and sanctions that should be applied to violators. It is concluded that academic integrity is a moral quality and at the same time a reputational characteristic of a participant of the educational process, which is reflected in his moral consciousness and actions corresponding to the values of honesty, fairness, trust, courage, responsibility, courage.

The possibilities of increasing the level of academic integrity through its institutionalization in the current legislation, development of a virtuous ideology of higher education institution and creation of a virtuous environment in it, development of personal spiritual potential of participants of educational process through enlightenment, aimed at promoting comprehension and understanding necessity, their realization in pedagogical, scientific, educational and cognitive activity.

The results of a survey of future tutors (teachers) regarding their awareness of the problem of academic integrity and their attitude to this norm are presented, which testify to their preference that the requirements for adherence to the principles of academic integrity relate to scientific and pedagogical workers of institutions of higher education, and consequently lack of independence responsibility for the quality of education and training, principles and rules of integrity of the student as a future tutor, as well as the teacher of the board of education.

It is proposed to solve the problem of forming the academic integrity in future tutors (teachers), which is to develop ethical standards of virtuous behavior (above all, codes of academic integrity, student' honor); carrying out educational work on acquaintance with the essence, principles and rules of academic integrity, as well as with possible violations of its norms and sanctions against them; cultivating integrity in the activities of participants in the educational process, encouraging moral actions, cultivating respect for oneself and others, responsibility for learning outcomes.

Keywords: academic integrity, principles of academic integrity, values of academic integrity, violation of academic integrity, honesty, academic decency, scientific decency.

Стаття надійшла до редакції 20.09.2019 р.